

سبب میرس که چراغ از چه سفله بروز شد که کامبخشی اورا بهانه بی سببی ست

صفحه از: علیرضا بهرامی

همشهری آنلاین: www.hamshahronline.ir

سایت روزنامه: newspaper.hamshahronline.ir

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر (مج)، کوچه شهید سید کمال فریخی، شماره ۱۴

کدپستی: ۴۵۹۵۶-۱۹۶۶۶ تهران، صندوق پستی ۱۹۳۹۵۵۴۴۴

تلفن: ۲۳۰۲۳۰۰۰، ۲۳۰۲۳۰۰۰، ۲۳۰۴۶۰۶۷

دور دنیا

سرقت مصلحتی

احتمالا سیریل «فرار از زندان» را دیده‌اید؛ سریالی که از صدا و سیما ی کشور خودمان هم پخش شد و بسیار مورد استقبال قرار گرفت. این سریال داستان ۲ برادر بود که یکی به‌اشتباه به مرگ محکوم شده بود و دیگری خودش را به‌عمد به زندان انداخت تا بتواند او را از زندان فراری دهد.

اما انگار در دنیای واقعی هم چنین اتفاقی افتاده.

چندی پیش، پیرمردی ۶۰ساله در یکی از جزایر فرانسه وقتی از رفتن به زندان برای دیدن نوه‌اش ناامید شد، تصمیم عجیبی گرفت. او به یک سوپرمارکت محلی رفت و با اسلحه فروشنده را تهدید کرد و به مغازه دستبرد زد و پس از برداشتن مقداری پول، یک قطعه پنیر و یک بطری نوشیدنی به آرامی به سمت خودروی خود رفت تا دستگیر شود. بررسی‌ها نشان داد که هدف اصلی او نه سرقت، بلکه دیدار با نوه‌اش در زندان بود که مورد آزار قرار گرفته بود. او پس از حضور در دادگاه، به قاضی گفت از ملاقات با نوه‌اش ناامید شده بود. علاقهای به پول نداشت. فقط می‌خواست به زندان برود تا نوه‌اش را ببیند و حداقل با او قدم بزند. وکیلش هم به خبرگزاری فرانسه گفته بود که پیرمرد در آخرین ملاقات، نوه‌اش را با دندان شکسته و پس از آزار و اذیت توسط مهبندان‌ش دیده بود. قاضی با در نظر گرفتن شرایط خاص متهم، از صدور حکم سنگین خودداری کرد. براساس رای دادگاه، این مرد موظف به جبران خسارت قربانیان، دریافت درمان روان‌شناختی و پرهیز از ورود به محل حادثه شد. با این حال، حق ملاقات قانونی با نوه‌اش برایش محفوظ خواهد بود.

سوژه روز

فصل برگ‌ریزان

پاییز، پادشاه فصل‌ها، فصل برگ‌ریزان است؛ فصل موسیقی باد که از آسمان می‌وزد و خش‌خش برگ‌ها زیر پای عابران! اما این فرش رنگین را که حیاط خانه‌ها و سنگفرش بوستان‌ها و پیاده‌روهای پاییزی را می‌پوشاند، بسیاری دست کم می‌گیریم؛ گاهی از صدایش خسته می‌شویم و آن را جارو می‌کنیم و دور می‌ریزیم بدون آنکه بدانیم این برگ‌های هزاررنگ، چقدر قیمتی و ارزشمند است. برگ‌های پاییزی، می‌تواند به منبعی ارزشمند برای تغذیه خاک تبدیل شود. کمپوست خانگی برگ‌ها نه تنها راهی برای باز یافت طبیعی برگ‌ها، بلکه مسیری برای بهبود کیفیت خاک است و این روش به کاهش زیانه‌های شهری و حفظ محیط‌زیست کمک می‌کند. درواقع کمپوست، حاصل فرایند تجزیه بیولوژیکی مواد آلی توسط باکتری‌ها، قارچ‌ها و کرم‌ها در حضور اکسیژن است که باعث تبدیل پسماندها به ماده‌ای غنی از مواد مغذی می‌شود که برای رشد گیاهان بسیار مفید است. اما تهیه کمپوست کاری ساده‌است. کافی است برگ‌های پاییزی را در محفظه‌ای مناسب با مواد نیتروژن‌دار مانند پوست میوه، سبزیجات یا تفاله قهوه ترکیب کنیم. نسبت مناسب برای تجزیه بهتر، حدود ۳ واحد برگ خشک به یک واحد مواد تازه است. رطوبت کمپوست باید در حد اسفنج فشرده باشد و هرز منظم آن باعث ورود هوا و تسریع فرایند تجزیه می‌شود. پس از چند ماه، کمپوستی تیره‌رنگ، نرم و خوشبو حاصل می‌شود که می‌توان آن را برای باغچه، گلدان‌ها یا درختان میوه استفاده کرد.

برخی برگ‌ها مانند بلوط و گردویرتر تجزیه می‌شوند و بهتر است خرده یا پارچه‌های دیگر ترکیب شوند. در نهایت، کمپوست‌سازی برگ‌ها نه تنها اقدامی زیست‌محیطی است، بلکه فرصتی برای ارتباط دوباره با چرخه طبیعی زندگی و آموزش مفاهیم پایداری به نسل‌های جوان تر فراهم می‌آورد. برگ‌هایی که روزی نماد پایان بودند، اینگونه به آغاز دوباره‌ای برای خاک و زندگی تبدیل می‌شوند.

جهان‌گرفتی به شعر خوش حافظ

نگاهی به مجسمه‌ها و یادمان‌های حافظ به بهانه ۲۰ مهر روز بزرگداشت این غزلسرای پارسی‌گو

سیدسروش طباطبایی پور | روزنامه‌نگار | وقتی سخن از حافظ به میان می‌آید، بهتر است برای معرفی این ابرمرد که توانست دنیای زمینی ما را با آسمان گره بزند، از زبان خودش مدد جوییم که گفت: «حافظ، می‌خور و رندی کن و خوش باش ولی / دام تزویر مکن چون دگران قرآن را».

حافظ خودش را اینگونه معرفی می‌کند که مردی سرشار از رندی و نشاط است و از ریا و دورویی پرهیز می‌کند و شاید همین صداقت اوست که توانست سخنانش را بعد از گذشت قرن‌ها همچنان زنده و تازه نگه دارد و هر صاحب‌دلی را حتی اگر فارسی‌زبان نبوده، جذب افکار و اندیشه‌های خود کند. حافظ اهل سیروسلوک است، آن هم سیر درونی انسان از تنگنای نفس و گشودگی دل و وصال به حقیقت؛ آنجا که می‌گوید «خواهم شدن به پستان، چون غنچه با دل تنگ / و آنجا به نیکنای، پیراهنی دریدن»، از این در دین پیراهن نفس خوشحال است زیرا چون غنچه دلش می‌شکند و گل وجودش آشکار می‌شود و از طراوت آن دیگران را نیز بهره‌مند می‌کند. تاریخ می‌گوید او در قرن ۸ قمری متولد شده، اما ادبیات به گواه غزلیات رنگارنگش که بر زبان مغان جاری است، معتقد است که حافظ را نمی‌توان در بند مکان و زمان به اسارت کشید و شاید به همین دلیل است که در ایران و بسیاری از کشورهای جهان نمادها، یادبودها و تندیس‌هایی از او به چشم می‌آید. اینجا به بهانه هم‌مانی با ۲۰ مهر، روز بزرگداشت حافظ، همان شاعری که تاریخ در انسانیت و شعر و شعور به او نمره ۲۰ داده، گشتی در ایران و جهان می‌زنیم و چند یادبود از او را از نظر می‌گذرانیم.

آب رکن‌آباد

مهم‌ترین بنای یادبود حافظ همان آرامگاه اوست. این مکان در باغ مصلای شیراز است و ۶۵سال پس از وفاتش نخستین عمارت گنبدی شکل را به فرمان حاکم فارس به‌خود دید و در طول زمان بارها مرمت و بازسازی شد. شاه‌عباس صفوی، نادرشاه افشار و کریم‌خان زند از جمله حاکمانی بودند که مقبره حافظ را در زمان حکومتشان بازسازی کردند. بنایی که اکنون در تصویر می‌بینید، مربوط به حدود ۱۲۰سال پیش است. می‌گویند در جوار نخستین آرامگاه حافظ حوضی بود که از آب رکن‌آباد پر می‌شد؛ آبی که حافظ در غزلیاتش اینگونه از آن یاد کرده است: «بد ساقی می‌بافی که در جنت نخواهی یافت / کنار آب رکن‌آباد و گلگشت مصلّا را».

مژده وصل

بنایی که امروز بر فراز مقبره حافظ شیراز قرار دارد، عمارتی است که ساخت آن از سال ۱۳۱۴ آغاز شد و در سال ۱۳۱۷ شمسی به پایان رسید. طرح آرامگاه کنونی را آندره گدار، ایران‌شناس و معمار فرانسوی پیشنهاد کرد و با نظارت علی سامی، محقق و باستان‌شناس ساخته شد. آرامگاه حافظ در شمال شهر شیراز و در جنوب دروازه قران واقع شده و مساحت آن به ۲هکتار می‌رسد و از ۲صحن شمالی و جنوبی تشکیل شده که این صحن‌ها توسط تالاری از یکدیگر جدا شده‌اند. کریم‌خان زند نخستین کسی بود که فرمان داد روی قبر حافظ سنگی مرمرین قرار دهند و غزلی با بیت آغازین «مژده وصل تو کو کز سر جان بر خیزم / طایر قدسم و از هر دو جهان بر خیزم» روی آن حک کنند.

صندلی حافظ و گوته

شهر وایمار که محل زندگی و مدفن گوته، شاعر بزرگ آلمانی است، در سال ۲۰۰۹ با اقدامی نمادین به‌عنوان خواهرخوانده شیراز معرفی شد تا پیوند فرهنگی میان ۲ملت را تقویت کند. البته این انتخاب به بهانه علاقه و یژه‌ای است که گوته به حافظ داشت. گوته با مطالعه اشعار حافظ به زبان آلمانی شیفته جهان‌بینی این شاعر شیرازی شد و آن را در دیوان غربی-شرقی خود به‌وضوح نوشت. این بنای یادبود، ۲صندلی سنگی روبه‌روی هم از جنس سنگ خارا است که در میدان بتهوون این شهر ساخته شده و روی سنگفرش آن غزلی با مطلع «عمری است تا به راه غمت رو نهاده‌ایم / روی و ریای خلق به یک سو نهاده‌ایم» نقش بسته است.

مجسمه‌ای در خیابان حافظ

یکی از خیابان‌های تهران که نام حافظ بر دیوارهایش خوش درخشیده، خیابانی است پر از نشانه‌های فرهنگ و ورزش و علم؛ در این خیابان که از حوالی خیابان کریمخان زند آغاز می‌شود و تا میدان حسن‌آباد ادامه دارد، مکان‌های هنری و فرهنگی مثل تالارهای وحدت، حافظ و رودکی جا خوش کرده‌اند. مدرسه قدیمی البرز، ورزشگاه حیدر نیا و چند هتل از دیگر جاذبه‌های این خیابان است. اما در ابتدای این خیابان در محله بهجت‌آباد، تندبسی برنزی از این شاعر ایرانی ایستاده که ملک‌دایار گروسیان آن را به‌شکل نیم‌تنه روی سنگی گرانبستی ساخته است.

تندبسی در مجارستان

یکی از شهرهای فرهنگی و دانشگاهی در اروپای شرقی، شهر بچ در کشور مجارستان است. در سال ۱۳۹۷ تندبسی از لسان‌الغیب در پردیس دانشگاهی این شهر نصب شد. چهره آرام و درعین‌حال پریشان و متفکر حافظ از ویژگی‌های بارز این تندیس است. در کنار رونمایی از این مجسمه در همان سال، کتاب گزیده‌ای از ۵۰غزل حافظ به زبان‌های فارسی و مجاری نیز منتشر شد تا مردم مجارستان با اندیشه‌های حافظ بیشتر آشنا شوند. یکی از غزلیات این کتاب با بیت «دوش دیدم که ملاتک در میخانه زند / گل آدم بسرشتند و به پیمانه زدند» آغاز شده است.

سیاسی و دیپلماتیک: ■ مدیر: حسین راجلو ■ مدیرمسئول: محسن مهدیان ■ سردبیر: دانیال معمار

صاحب امتیاز: ■ مؤسسه همشهری ■ مدیرمسئول: محسن مهدیان ■ سردبیر: دانیال معمار

اقتصاد: ■ مدیر: تحریریه: ■ شهرام فرهنگی ■ معاونان: سرپیز: ■ مدیر: فنی: حامد یزدانی ■ مدیر: هنری: مهدی سامی ■ مدیر: عکس: امیر پناهیور ■ مدیر: فرهنگ: محمدرضا باقرپور

سرزمین من: ■ مدیر: سیده زهرا عباسی ■ مدیر: زهرا رفیعی ■ مدیر: سید: سید میر ■ مدیر: فاطمه: عسکری نیا ■ مدیر: سید: سید میر ■ مدیر: فاطمه: عسکری نیا ■ مدیر: سید: سید میر ■ مدیر: فاطمه: عسکری نیا

جامعه: ■ مدیر: سید: سید میر ■ مدیر: فاطمه: عسکری نیا ■ مدیر: سید: سید میر ■ مدیر: فاطمه: عسکری نیا ■ مدیر: سید: سید میر ■ مدیر: فاطمه: عسکری نیا

سردبیر آنلاین: ■ استعایل سلطنت‌پور ■ معاونان آنلاین: ■ مجتبی صادقی، کامران یازجی، حامد فوقانی ■ مدیر فضای مجازی: ■ زهرا سادات بهشتی ■ مدیر پخش زنده: ■ امیرحسین محمد دوست ■ مدیر تولید تلویزیون: ■ الهه سادات بهشتی

نگاه

ایرانیان، چهارمین ملت باهوش جهان

1.		China	107.19	206994	106.79 (230997)	+0.4
2.		South Korea	106.43	23727	107.42 (22916)	0.99
3.		Japan	106.4	145459	105.97 (172681)	+0.43
4.		Iran (Islamic Republic of)	106.3	3850	106.41 (2744)	-0.11
5.		Singapore	105.14	5159	106 (4990)	-0.86

هوش ایرانی رانمی‌توان با حرف و حدیث‌های تکراری سنجید. شاید برای خیلی از ما، باور موفقیت‌های علمی و فکری ایرانی‌ها دیگر فقط یک شعار یا خاطره از گذشته نباشد. حالا بر پایه آمارها و داده‌های جهانی، ایران جزو ۴ کشور نخست از نظر ضریب هوشی قرار گرفته است. آن هم نه به واسطه حرف‌های رسانه‌ای یا تعارف‌های ملی‌گرایانه، بلکه به‌اتکای آزمون‌های دقیق و داده‌هایی که فراتر از هر تعصب و سلیقه‌ای، تصویری جدید از جامعه ایرانی به دنیا مخابره می‌کند. براساس تازه‌ترین رتبه‌بندی جهانی سایت آزمون بین‌المللی آی کیو (International IQ test) که در سال ۲۰۲۵ منتشر شده، مردم ایران با ضریب هوشی متوسط ۱۰۶.۳۰ در جایگاه چهارم دنیا ایستاده‌اند! درست پشت سر غول‌های آسیای شرقی مثل چین، کره جنوبی و ژاپن. شاید بپرسید این عدد دقیقاً یعنی چه؟ به زبان ساده، یعنی ایرانی‌ها در آزمون‌های استاندارد جهانی هوش، میانگین بالاتری از بیشتر ملت‌های دیگر کسب کرده‌اند؛ بالاتر از روسیه، سنگاپور، اسپانیا و حتی استرالیا.

اما هوش چه تعریفی دارد؟ کارشناسان می‌گویند: هوش فقط حل مسائل ریاضی یا به‌خاطر سپردن اسامی تاریخی نیست و توانایی‌های فکری افراد در حوزه‌های مختلف کاملاً تفاوت دارد؛ بعضی‌ها در ورزش خارق‌العاده‌اند، برخی با زبان‌ها بازی می‌کنند، بعضی‌ها در حل مسائل منطقی خوش می‌درخشند و گروهی هم در تجسم و درک الگوها بی‌ظنیرند. هیچ‌کس در همه زمینه‌ها نابغه نیست؛ اما وقتی یک ملت با این وسعت و تنوع فرهنگی، چنین رتبه‌ای کسب می‌کند، بی‌شک باید به ظرفیت ژنتیک، فرهنگی و آموزشی‌ او نگاه ویژه‌ای داشت. این موفقیت صرفاً یک عدد نیست؛ پشت آن، نسلی قرار دارد که با وجود همه فراز و فرودها، پتانسیلی غنی برای نوآوری، دانش‌بنیانی و طلاهداری علمی در منطقه و جهان دارند. کافی است به نوجوانان المپیادی، دانشجویان اسارت‌آپی و پژوهشگران ایرانی در سراسر جهان نگاهی بیندازیم تا بفهمیم این عدد یک حقیقت زیسته است. از نیمکت‌های ساده مدارس تا میزهای پیشرفته شرکت‌های اسارت‌آپی، این روحیه جست‌وجوگر و هوش سرشار ایرانی، آماده‌است تا پرچم نوآوری را در عرصه‌های جهانی برافرازد. آ آینده‌ای که می‌تواند با تکیه بر همین سرمایه ذهنی، نام ایران را در میان رهبران علم و تکنولوژی ثبت کند.

عکس خانه

زنبورهای خسته

تصور ما از زنبور عسل، موجودی بی‌وقفه و پرکار است که لحظه‌ای از پرواز و جمع‌آوری شهد بازمی‌ایستد؛ اما این تصاویر شگفت‌انگیز، وجه دیگری از زندگی این حشرات را به ما نشان می‌دهند: لحظه شیرین استراحت. زنبورها پس از یک روز طولانی، گاهی از فرط خستگی روی همان گلی که برای جمع‌آوری کرده‌روی آن نشست‌ه‌اند به خوابی کوتاه فرو می‌روند. گاهی نیز چندتایی کنار هم، شب‌را روی یک گل به صبح می‌رسانند تا در آغوش گلبرگ‌ها گرم بمانند. این قاپ‌ها، ثبت هنرمندانه‌ای از آسیب‌پذیری و لطافت موجودی است که جهان ما به سخت‌کوشی و ایسته است.

